

Recerca

El Sistema d'Indicadors Lingüístics a Catalunya**Autors**

Joan Solé Camardons
Secretaria de Política Lingüística

Anna Torrijos López
Secretaria de Política Lingüística

Aquest article descriu la finalitat, la metodologia i els principals resultats del Sistema d'indicadors lingüístics de la Generalitat de Catalunya entès com una selecció de dades que pretén donar compte de la situació lingüística a Catalunya d'una manera global i sistemàtica en diversos àmbits.

Què és el Sistema d'Indicadors Lingüístics (SIL)?

Una de les funcions que té encomanada la Secretaria de Política Lingüística segons el Decret 216/2005, d'11 d'octubre, d'estructura orgànica, és la gestió de la informació referida al coneixement i l'ús de la llengua catalana, en els seus diversos àmbits, per tal que aquesta informació sigui útil al Govern de la Generalitat de Catalunya per fixar i avaluar la seva política lingüística i, especialment, la gestió i el manteniment d'un sistema d'indicadors lingüístics.

Des de 1998, d'acord amb el marc normatiu, la Direcció General de Política Lingüística¹ i posteriorment la Secretaria de Política Lingüística va iniciar un projecte anomenat Sistema Indicadors Lingüístics (SIL) amb una doble finalitat:

- a) Conèixer i processar les dades sobre coneixements, oferta i usos lingüístics de la població general i de sectors específics de la societat.
- b) Conèixer i processar les dades sobre els resultats obtinguts i l'impacte sociolingüístic de les actuacions de política lingüística.

A partir de l'any 2006 el SIL és una estadística integrada en el Pla estadístic anual de la Generalitat de Catalunya que dirigeix l'Institut d'estadística de Catalunya (Idescat). Aquest projecte pretén sistematitzar una multiplicitat de dades provinents de diverses fonts d'informació i també de mètodes de recollida múltiples: cens lingüístic, enquestes oficials i altres estudis i treballs seriatos. Com qualsevol sistema d'indicadors, els indicadors lingüístics volen oferir dades estables i seriadades que descriu l'evolució de la situació lingüística de la societat catalana al llarg del temps.

El terme "indicador cultural" fou introduït el 1969 per G. Gerbner, investigador de la Universitat de Pensilvània per ajudar a comprendre els efectes dels mitjans de comunicació sobre la cultura. A mitjan dels anys setanta, la UNESCO va començar l'estudi dels indicadors culturals.

Definim indicador lingüístic² com una variable seriada o relació entre variables de tipus quantitatiu, la mesura de les quals al llarg del temps proporciona informació rellevant sobre la situació lingüística d'una organització, del seu entorn o de la societat en general, i ajuda a la presa

---

1. Strubell y Solé, 2000.
2. Solé, 2003.

de decisions polítiques i tècniques de planificació lingüística.

Entre les característiques dels indicadors destaquem les següents:

- Claredat en la definició: s'han d'explicitar els conceptes que s'utilitzen, sense cap risc d'ambigüïtat o confusió.
- Coherència amb els objectius marcats: han de referir-se explícitament a les hipòtesis de treball amb què s'ha plantejat la nostra activitat.
- Pertinència de la variable considerada: han de mesurar els aspectes més rellevants d'allò que efectivament volem conèixer.
- Viabilitat d'obtenció: han de poder-se recollir amb els recursos de què efectivament es disposa o bé es disposarà. Cal definir també la periodicitat i el lloc d'obtenció, entre altres aspectes.
- Estabilitat: han de poder constituir una sèrie temporal de dades. Els indicadors s'han de poder consensuar, però un cop adoptats no poden ser sotmesos a discussió.
- Fiabilitat: han de ser fiables, en el sentit que qualsevol canvi en l'indicador es correspongui a un canvi en la variable que es mesura.
- Comprensibilitat: han de ser comprensos per no especialistes, encara que les tècniques d'elaboració puguin ser complexes.

S'adopta la denominació de Sistema d'Indicadors Lingüístics (SIL) perquè es considera adequada per a la finalitat que té aquest projecte. S'observa també que la llista actual encara no té el caràcter complet de sistema.

Així doncs, el SIL és un conjunt de variables expressades en forma d'indicadors relatives a la situació de la llengua en un context determinat i atenent a uns objectius específics de política lingüística; aquestes variables han de ser sensibles als canvis de l'exterior, han de poder ser presentades mitjançant una expressió quantitativa i ser susceptibles de ser analitzades de manera integrativa.

La voluntat de descriure la situació sociolingüística de la societat catalana obliga a recollir informació sobre àmbits socials diversos. En aquest sentit, s'han seleccionat set àmbits:

1. Població.
2. Administració pública (Generalitat, administració local, administració perifèrica de l'estat i col·legis professionals)
3. Educació (ensenyament primari, secundari i universitari).
4. Mitjans de comunicació (televisió, ràdio i premsa) i indústries culturals (producció editorial, cinema, arts escèniques i llocs web).
5. Món socioeconòmic (serveis empresarials i medicació financera; altres empreses de serveis; empreses de comerç, hoteleria i transport; empreses de serveis públics; empreses multinacionals).
6. Món associatiu (federacions d'entitats, federacions esportives i clubs esportius).
7. Institucions sanitàries (hospitals grans, hospitals petits i CAP)

Es pretén mesurar els usos lingüístics en el moment actual i la seva evolució en el pas del temps sempre que sigui possible la recollida d'aquesta informació. El SIL conté informacions i dades sobre

les dues llengües oficials a Catalunya per a tot l'àmbit i, sempre que sigui possible, s'inclouen dades sobre l'aranès, oficial a la Vall d'Aran, així com dades sobre altres llengües no oficials usades a Catalunya.

Fons d'informació

Les principals fonts d'on s'extreuen les dades són estadístiques oficials, és a dir, produïdes pels diferents organismes que representen el Sistema estadístic de Catalunya. La Secretaria de Política Lingüística també du a terme estadístiques que forneixen dades al sistema d'indicadors. Una altra qüestió que cal tenir en compte és que la informació sobre cada àmbit pot ser molt extensa. Per aquest motiu, s'ha fet una tria de les dades que es considera que poden caracteritzar millor la situació de cada àmbit des del punt de vista lingüístic. Cal remarcar que en alguns casos puntuals en què les estadístiques oficials no forneixen dades es recorre a altres estudis, sempre de prestigi reconegut en el sector estudiat.

Del que s'ha descrit fins ara se'n desprèn la diversitat en la recollida de la informació. Les estadístiques oficials no es duen a terme de tots els sectors tots els anys. Habitualment tenen una periodicitat pluriennal. En conseqüència, les dades del sistema d'indicadors tampoc no fan referència al mateix període temporal. No obstant això, els indicadors permeten fer-se una idea de la situació general, atès que les referències temporals tampoc no són molt allunyades en el temps. A més, les dades del sistema d'indicadors s'actualitzaran anualment amb les estadístiques i els estudis que s'hagin dut a terme.

Tipus d'indicadors

Quant al tipus d'indicador, és útil distingir entre: competència, usos, oferta lingüística i consum i audiència. Aquests tipus d'indicadors s'han analitzat per cadascun dels àmbits en la manera en què és pertinent i es disposa de dades de fonts oficials o legitimades.

Població (general i estudiants)	Competència lingüística
	Usos lingüístics
Mitjans de comunicació i Indústries culturals	Oferta
	Audiència mesurada
	Consum declarat
Organitzacions (administració, món socioeconòmic, món associatiu i sanitat)	Retolació
	Comunicacions escrites generals
	Comunicacions orals
	Comunicacions escrites personalitzades

Consulta de dades al web de la llengua catalana

Al web de la llengua catalana (<http://www.gencat.cat/llengua/dades>) trobareu totes la informació sobre el sistema d'indicadors lingüístics: dades, fonts i nota metodològica. Cada any s'actualitzaran amb les dades que estiguin disponibles (actualment, les dades són de 2007). A continuació es reproduïx un quadre amb tota l'estructura del SIL i amb els enllaços per a la consulta de totes les dades.

SIL I									
Grans àmbits	Àmbits	Concepte	Dimensió	Indicador	Llen- gües	Anys	Font	Organisme	Periodicitat (propera dada actualitzada)
Població	Població general	Competència lingüística	Coneixements de català de les capacitats d'entendre, parlar, llegir i escriure	1.1. Coneixements del català 1.2. Coneixements del català segons l'àmbit territorial 1.3. Coneixements del català segons l'edat	Català	2003	Estadística d'usos lingüístics de Catalunya	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (2008)
		Identificació lingüística	Llengua inicial	1.4. Primera llengua, llengua d'identificació i llengua habitual	Català, castellà i altres	2003	Estadística d'usos lingüístics de Catalunya	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (2008)
			Llengua d'identificació Llengua habitual	1.5. Primera llengua, llengua d'identificació i llengua habitual segons àmbit territorial 1.6. Primera llengua, llengua d'identificació i llengua habitual segons l'edat					
	Usos lingüístics	Usos lingüístics segons a àmbits d'ús interpersonals	Usos lingüístics segons a àmbits de consum i serveis	1.7. Usos lingüístics en àmbits interpersonals	Català, castellà i altres	2003	Estadística d'usos lingüístics de Catalunya	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (2008)
				1.8. Usos lingüístics en àmbits de consum i serveis					
	Educació	Competència lingüística	Avaluació Competències bàsiques en llengua	3.1. Ensenyament primari. Competència en llengua 3.2. Ensenyament secundari. Competència en llengua	Català i castellà	2001-2002, 2003-2004, 2005-2006	Proves de competències bàsiques i L'avaluació de l'educació.	Consell Superior d'Avaluació. Departament d'Educació.	Bianual (2007-2008)
Usos lingüístics		Llengua vehicular de les classes	3.3. Ensenyament universitari. Classes de català segons la universitat	Català	2002-2007	Dades lingüístiques. Curs 2006-07 del Comissionat per a Universitats i Recerca	Comissionat per a Universitats i Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i empresa.	Anual (2008)	

SIL II									
Grans àmbits	Àmbits	Concepte	Dimensió	Indicador	Llen- gües	Anys	Font	Organisme	Periodicitat (propera actualització)
Mitjans de comunicació	Televisió	Oferta lingüística	Hores de programació segons llengua	4.1. Televisió. Oferta: hores de programació	Català i altres	2001 al 2005	Elaboració del Gabinet Tècnic de la Secretaria General de la Presidència	Departament de la Presidència	Anual (2006)
		Consum lingüístic	Audiència mesurada	4.2. Televisió. Audiència	Català i altres	1995 al 2007	Anuari estadístic de Catalunya	Institut d'Estadística de Catalunya	Anual (2008)
			Consum declarat	4.3. Televisió. Consum declarat	Català, castellà i altres	2003	Estadística d'usos lingüístics de Catalunya	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (2008)
	Ràdio	Oferta lingüística	Nombre d'emissores segons llengua	4.4. Ràdio. Oferta: nombre d'emissores	Català	2002	Elaboració de la Direcció General de Comunicació i Serveis de Difusió Audiovisuals	Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació	Pendent d'actualització
		Consum lingüístic	Audiència mesurada	4.5. Ràdio. Audiència	Català i altres	2005 al 2007	Estudi General de Mitjans. Dades per Catalunya.	Associació per a la Investigació de Mitjans de Comunicació (AIMC)	Anual (2008)
			Consum declarat	4.6. Ràdio. Consum declarat	Català, castellà i altres	2003	Estadística d'usos lingüístics de Catalunya	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (2008)
	Premsa	Oferta lingüística	Nombre de capçaleres segons llengua	4.7. Premsa. Oferta: nombre de capçaleres	Català, bilingüe i castellà	2002 al 2006	OJD i Estadístiques Culturals a Catalunya	Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació	Anual (2007)
		Consum lingüístic	Difusió segons llengua	4.8. Premsa. Difusió	Català i castellà	2002 al 2006	Estadístiques Culturals a Catalunya	Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació	Anual (2007)
			Consum declarat	4.9. Premsa. Consum declarat	Català, castellà i altres	2003	Estadística d'usos lingüístics de Catalunya	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (2008)

SIL III									
Grans àmbits	Àmbits	Concepte	Dimensió	Indicador	Llengües	Anys	Font	Organisme	Periodicitat (propera actualització)
Indústries culturals	Producció editorial	Oferta lingüística	Títols produïts segons llengua	4.11. Producció editorial. Oferta: títols produïts	Català i altres	2001 al 2006	Informe de comerç interior en Catalunya	Gremi d'editors de Catalunya	Anual (2007)
		Consum lingüístic	Nombre d'exemplars segons llengua	4.12. Producció editorial. Oferta: nombre d'exemplars	Català i altres	2001 al 2006	Informe de comerç interior en Catalunya	Gremi d'editors de Catalunya	Anual (2007)
			Consum declarat	4.13. Producció editorial. Consum declarat	Català, castellà, anglès i altra llengua	2001 i 2006	Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya	Departament de cultura i mitjans de comunicació	Quinquennal (2011)
	Cinema	Oferta lingüística	Sessions cinematogràfiques segons llengua	4.14. Cinema. Oferta: sessions	Català i altres	2001 al 2007	Estadístiques Culturals de Catalunya	Departament de cultura i mitjans de comunicació	Anual (2008)
		Consum lingüístic	Nombre d'espectadors segons llengua de la pel·lícula	4.15. Cinema. Nombre d'espectadors	Català i altres	2001 al 2007	Estadístiques Culturals de Catalunya	Departament de cultura i mitjans de comunicació	Anual (2008)
			Consum declarat	4.16. Cinema. Consum declarat	Català, castellà, anglès, francès i altres	2001 i 2006	Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya	Departament de cultura i mitjans de comunicació	Quinquennal (2011)
	Arts escèniques	Oferta lingüística	Representacions segons llengua	4.17. Arts escèniques. Oferta: representacions	Català, castellà, plurilingüe, no parlat i altres	2001 al 2006	Estadístiques Culturals de Catalunya	Departament de cultura i mitjans de comunicació	Anual (2007)
		Consum lingüístic	Nombre d'espectadors segons llengua de la pel·lícula	4.18. Arts escèniques: consum declarat	Català, castellà, anglès i altres	2001 i 2006	Enquesta de consum i pràctiques culturals de Catalunya	Departament de cultura i mitjans de comunicació	Quinquennal (2011)
	Internet	Consum lingüístic	Llengua de la pàgina d'inici a Internet	4.20. Llocs web	Català, castellà, anglès i altres	2005 al 2007	Enquesta sobre equipament i ús de les TIC a les llars de Catalunya	Fundació Observatori per a la Societat de la Informació de Catalunya (FOBSIC)	Anual (2008)

SIL IV											
Grans àmbits	Àmbits	Subàmbits	Concepte	Dimensió	Indicador	Llen-gües	Anys	Font	Organisme	Periodicitat (propera actualització)	
Orga-nitza-cions	Administra-ció pública	Administra-ció de la Generalitat i organismes autònoms	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Usos lingüístics a l'Administració de la Generalitat Usos lingüístics als organismes autònoms vinculats	Català, castellà i altres	2007	Estadística d'usos lingüístics a les institucions públiques	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons subàmbit)	
			Usos lingüístics a les com. personalitzades	Com. escrites generals Comunicacions orals Com. escrites personal.							
		Administra-ció local (Ajuntament i consell comarcal)	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Usos lingüístics Administració local (ajuntament < 20mil hab. Aj. > 20mil hab. i consells comarcals)	Català, castellà i altres	2004 i 2007	Estadística d'usos lingüístics a les institucions públiques	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons subàmbit)	
			Usos lingüístics a les com. personalitzades	Com. escrites generals Comunicacions orals Com. escrites personal.							
		Administra-ció estatal i perifèrica de l'Estat	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Usos lingüístics a l'administració estatal 2004. Usos lingüístics a l'administració perifèrica de l'Estat	Català, castellà i altres	2004 i 2007	Estadística d'usos lingüístics a les institucions públiques	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons subàmbit)	
			Usos lingüístics a les com. personalitzades	Com. escrites generals Comunicacions orals Com. escrites personal.							
	Col·legis professionals	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Usos lingüístics als col·legis professionals	Català, castellà i altres	2004 i 2007	Estadística d'usos lingüístics a les institucions públiques	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons subàmbit)		
		Usos lingüístics a les com. personalitzades	Com. escrites generals Comunicacions orals Com. escrites personal.								
	Empreses	Empreses de serveis	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Serveis empresarials i mediació financera'05 Altres empreses de serveis'06 Comerc, hoteleria i transport'07	Català, castellà, anglès, aranès i altres	2004, 2005 i 2007	Estadística d'usos lingüístics a empreses	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons sector))	
			Usos lingüístics a les com. personalitzades	Com. escrites generals Comunicacions orals Com. escrites personal.							
		Empreses de serveis públics	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Empreses de serveis públics	Català, castellà i altres	2004	Estadística d'usos lingüístics a les institucions públiques	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons sector))	
			Usos lingüístics a les com. personalitzades	Com. escrites generals Comunicacions orals Com. escrites personal.							
Grans empreses		Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Empreses multinacionals	Català i altres	2002	Estadística d'usos a les grans empreses multinacionals	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons sector)		
		Usos ling. com. Personalitzades.	Com. escrites generals Comunicacions orals Com. escrites pers.								

SIL V																
Grans àmbits	Àmbits	Subàmbits	Concepte	Dimensió	Indicador	Llen- gües	Anys	Font	Organisme	Periodicitat (propera actualització)						
Organit- zacions	Món associatiu	Federacions d'entitats	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Federacions d'entitats	Català, castellà i altres	2004	Estadística d'usos lingüístics a les institucions públiques	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons subàmbit)						
				Com. escrites generals												
			Usos lingüístics a les com. personalitzades	Comunicacions orals												
		Com. escrites personal.														
		Món associatiu esportiu	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació							Federacions esportives Clubs esportius	Català, castellà i altres	2005	Estadística d'usos lingüístics a federacions i clubs esportius	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons subàmbit)
				Com. escrites generals												
	Usos lingüístics a les com. personalitzades		Comunicacions orals													
	Com. escrites personal.															
	Institucions sanitàries (Xarxa Hospitalària d'atenció pública)	Hospitals	Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Xarxa hospitalària d'atenció pública. Hospitals grans Xarxa hospitalària d'atenció pública. Hospitals petits	Català, castellà i altres	2004	Estadística d'usos lingüístics a les institucions públiques	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons subàmbit)						
				Com. escrites generals												
			Usos lingüístics a les com. personalitzades	Comunicacions orals												
		Com. escrites personal.														
Centres d'atenció primària		Usos lingüístics a la comunicació general	Retolació	Xarxa hospitalària d'atenció pública. Centres d'atenció primària (CAP)							Català, castellà i altres	2004	Estadística d'usos lingüístics a les institucions públiques	Secretaria de Política Lingüística. Departament de la Vicepresidència.	Quinquennal (Segons subàmbit)	
			Com. escrites generals													
	Usos lingüístics a les com. personalitzades	Comunicacions orals														
Com. escrites personal.																

Alguns resultats i conclusions principals

Perplexitat i complexitat

Un simple repàs de les notícies aparegudes als diaris en els últims 5 anys ens mostra una situació perplexa en relació als usos lingüístics a Catalunya i el futur del català i últimament també del castellà. Així doncs, actualment, podem trobar informes, opinions i notícies que ens indiquen que la situació sociolingüística és favorable al català o al castellà segons qui, quan i des d'on es digui.

Les dades sociolingüístics es poden presentar-se des de molts punts de vista:

- Segons les llengües: català / castellà / altres llengües.
- En funció de la competència o ús dels parlants: competència vs. ús lingüístic
- En funció del grau d'ús: feble v. complet.
- Oral vs. escrit.
- Formal vs. informal
- Institucional vs. interpersonal
- Comunicacions externes vs. comunicacions internes
- Oferta vs. consum mesurat o consum declarat
- Administració pública vs. món privat (socioeconòmic, oci i societat).
- Segons l'edat de les persones: joves vs. adults vs. grans.
- Segons el territori: àrea metropolitana vs. resta de Catalunya.

És clar, que no és possible tenir una mirada simultània que tingui presents tots aquests punts de vista. Es poden alternar i combinar diverses parelles i tríades d'aquestes dimensions, però més enllà d'aquesta combinatòria la realitat sociolingüística és un espai multidimensional que pot tenir totes i cadascunes d'aquestes dimensions i que la seva mesura és una tasca d'una enorme complexitat i perquè no dir-ho en certs aspectes molt poc aplicable per a la gestió pública de la política lingüística.

Característiques del sistema d'indicadors

El sistema d'indicadors lingüístics pretén mostrar uns indicadors estables que es podran anar seguint en els propers anys per tal de conèixer millor la realitat social. Possiblement, l'actual situació perplexa i complexa ve donada entre d'altres coses per la diversitat d'usos lingüístics de cada llengua en funció de l'àmbit. D'això se'n fa ressò la multitud d'informes i dades que es comuniquen i que poden arribar a conclusions contradictòries. Per últim, l'ús polític i sovint partidista que es fa del tema de la llengua implica més confusió a un debat estèril. El SIL pretén neutralitzar aquests efectes (dispersió, sobreinformació i subjectivitat) i, per aquest motiu, les seves característiques principals són:

1. Mantenir una mirada global que inclou la situació lingüística de tots els àmbits on intervé la llengua.
2. Fer una selecció d'aquelles dades més rellevants o que expliquen més un determinat fenomen.
3. Recollir les dades de fonts estadístiques oficials o bé de fonts amb una llarga tradició legitimades pel sector objecte de l'anàlisi.
4. Recollir només aquelles dades que assegurin una sèrie cronològica com les que hi ha a altres camps (demogràfics, econòmics, etc...) per tal d'ajudar a la consolidació del SIL.

Diversitat de resultats

En tots els àmbits analitzats en el SIL hi ha la presència del català i del castellà en mesures força diferents. La presència d'altres llengües és actualment minoritària però comença a ser un fenomen emergent en determinats àmbits: entre la població estrangera o altres.

En la [dimensió interpersonal](#), és a dir els usos lingüístics entre les persones a títol individual, l'ús habitual declarat del català és del 50% de la població, el castellà el 44% i ambdues llengües per igual un 5% i altres llengües almenys un 1%. Tot i que aquestes dades canvien força si ens referim als joves o als adults o als més grans, o bé si ens referim a l'àrea metropolitana o altres zones, etc. Cal dir, que aquestes dades corresponen a l'any 2003 i que al llarg de 2008 s'ha dut a terme el treball de camp de l'Enquesta d'usos lingüístics a la població 2008 (EULP) que actualitzarà aquestes dades a mitjans de 2009. També s'entreveu un equilibri en les competències [lingüístiques](#) en l'educació primària amb un lleuger avantatge del català mentre que a l'educació secundària les competències en català i en castellà són encara més semblants.

L'[oferta i consum de televisió](#), premsa i llibres es caracteritza per tenir uns usos de català inferiors al 50%. A la ràdio i les [arts escèniques](#) les dades mostren una oferta i consum quasi paritaris en català i castellà. Per contra, l'oferta i també en el consum del cinema en català a les sales de cinema no arriba al 3%.

Quant als usos a les organitzacions destaca l'[administració pública](#) els usos són majoritàriament en català (més del 70%) a excepció de l'administració perifèrica de l'estat que té usos majoritaris en castellà tot i que s'acosta a la igualtat entre el català i el castellà. En segon lloc, hi ha usos majoritaris en català en el [món associatiu](#) i a les [institucions sanitàries](#) ja que l'ús del català supera el 70% a excepció dels usos orals als hospitals i centres d'atenció primària. En tercer lloc, al [món socioeconòmic](#) es troba diversitat de situacions: en general l'ús del català inferior i està al voltant del 50% però hi ha usos majoritaris en alguns sectors i ítems (empreses de serveis i de serveis empresarials i mediació financera).

Cal destacar que pel que fa als conceptes i dimensions estudiats a l'administració pública, al món associatiu i a les institucions sanitàries la imatge i les comunicacions escrites generals tenen un usos de català més elevats que a les comunicacions personalitzades (orals i escrites) a excepció de l'administració perifèrica de l'estat on aquest fenomen s'inverteix i es troba uns usos de català més elevats a les comunicacions personalitzades. Al món socioeconòmic passa com a l'administració perifèrica de l'estat la imatge i la comunicació general obté uns ús de català inferior a la [comunicació personalitzada](#).

Proposta de millora del SIL

Millors en el procés de recollida de dades i presentació dels resultats

Per a millor l'emmagatzematge de les dades i el sistema d'introducció i tractament de les dades durant l'any 2008 s'ha realitzat la matriu de dades SIL amb programació adhoc. Aquesta aplicació informàtica d'Acces permet realitzar consultes de forma pràctica i al moment sobre dades que abans no s'explotaven i fer informes en format pdf d'aquestes dades.

Aquesta aplicació permet introduir major quantitat de dades el que ha representat una millora en certs àmbits del SIL ja que es disposa de dades des de l'any 1995 i per tant es poden obtenir sèries de dades més llargues.

Una de les propostes de futur vinculades a la creació d'aquesta aplicació informàtica és la migració d'aquesta matriu de dades al web de la llengua catalana. D'aquesta forma la consulta de dades del SIL serà interactiva.

Millora en el sistema conceptual del SIL

A més de les característiques que ja conté el SIL en la seva versió actual seria recomanable que en el futur aquest sistema incorporés altres aspectes com:

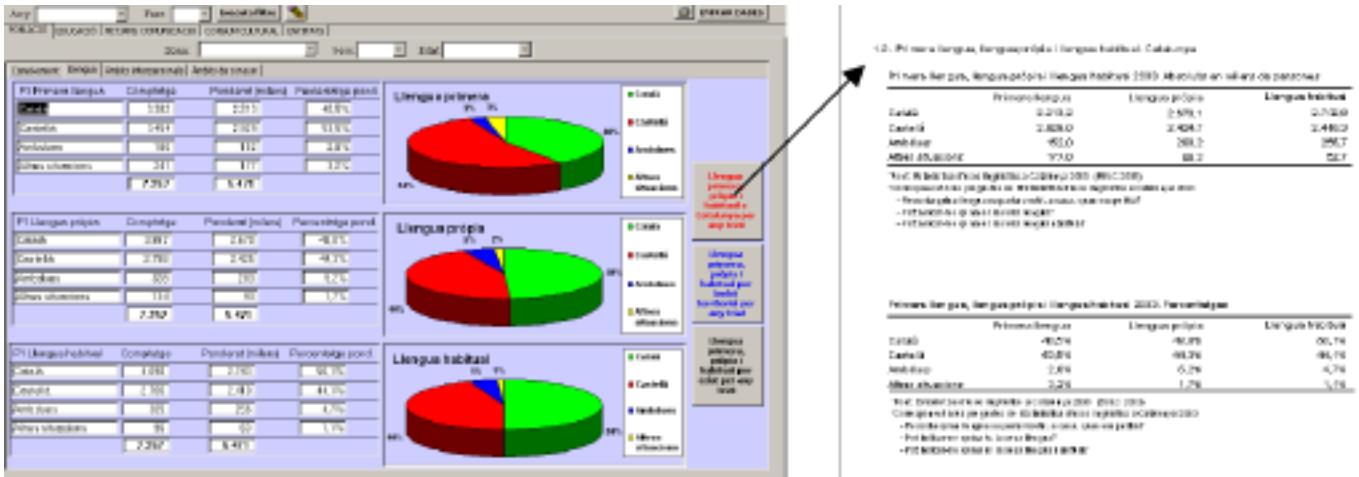

Figura 1. Impressió de pantalla

1. Comparació internacional: per poder comparar els indicadors d'altres llengües o de països plurilingües.

2. Indicadors de síntesi: fóra útil disposar d'indicadors de síntesi per a cadascun dels sectors de la llista actual. Aquests indicadors de síntesi tant podrien ser: a) un indicador agregat fruit d'una operació matemàtica o b) un indicador representatiu que és el resultat d'una selecció estratègica i que recull altres indicadors.

3. Estudi de nous fenòmens: el SIL hauria de ser prou flexible com per incorporar nous fenòmens emergents com la immigració estrangera o les tecnologies de la informació que per la seva importància poden condicionar la societat catalana.

4. Interès ciutadà: els indicadors han de posar l'èmfasi en els interessos dels ciutadans, no només en els dels experts. És a dir, els ciutadans han de veure que els indicadors lingüístics són útils. S'han de trobar elements de connexió entre els indicadors necessaris per als experts i els percebuts com a necessaris pels ciutadans.

5. Anàlisi de la situació lingüística versus l'avaluació de la política lingüística: cal distingir entre un SIL que avalua la política lingüística i un SIL que informa sobre la situació sociolingüística que mesura els coneixements, l'oferta i els usos lingüístics. En un futur, es podria elaborar un SIL complementari que inclogués indicadors de costos, eficiència, eficàcia i impacte de les polítiques lingüístiques.

Cal no oblidar que el SIL té com a un dels seus objectius servir, si escau, per aplicar polítiques públiques democràtiques tant de l'acció de govern de la Generalitat de Catalunya com l'actuació de les altres administracions existents a Catalunya que han de servir per promoure un règim de convivència lingüística en l'àmbit públic que faci efectiu el respecte als drets lingüístics recollits en el marc legislatiu vigent i que garanteixi l'acollida de les persones nouvingudes. Amb aquesta política es pretén de compatibilitzar adequadament dos objectius igualment irrenunciables: que el català esdevingui —i no pas en menor mesura que el castellà— llengua comuna i de cohesió social, compartida per tota la ciutadania, i que tots els ciutadans i ciutadanes, independentment de quina sigui la seva llengua habitual, puguin participar en la vida pública, exercir els seus drets en condicions equitatives i mantenir relacions interculturals satisfactòries. Aquests objectius s'han d'assolir garantint la no-discriminació lingüística i amb la convicció que l'avenç del coneixement i de l'ús del català no s'ha de veure com un objectiu que impliqui el retrocés del castellà, ni el castellà s'ha de considerar com un obstacle per a la consolidació del català.

Bibliografia bàsica sobre indicadors socials i lingüístics

- ARAGAY, J. M.; SABATÉ, J.; MUR, R. (1997), *Indicadors d'ús del català: administració [pública] local*, Barcelona, Universitat de Barcelona. Fundació Bosch i Gimpera (mecanoscrit inèdit).
- BASTARDES, A. (1986) "Indicacions i suggeriments per a l'elaboració de plans generals i específics d'extensió de l'ús del català" a *Revista de Llengua i Dret*, núm. 7, pàgs. 179-184.
- CASAS, F.; PORTA, J. (1990) *Els indicadors psicosocials*, Barcelona, Escola Universitària de Treball Social; La Llar del Llibre.
- CASAS, F. (1989) *Técnicas de investigación social: los indicadores sociales y psicosociales teoría y práctica*, Barcelona, Promociones y Publicaciones Universitarias.
- Centre de normalització lingüística l'heura (1999), *Ofercat. Indicadors sobre l'oferta de català a Santa Coloma de Gramanet: 1998-1999*, Santa Coloma de Gramanet (manuscrit inèdit).
- Commission de Protection de la Langue Française, Conseil de la Langue Française (1991), *Indicateurs de la situation linguistique au Québec*, Quebec, Govern del Quebec.
- Commission de Toponymie, Conseil de la Langue Française, Office de la Langue Française, Secrétariat à la Politique Linguistique (1995), *Indicateurs de la langue du travail au Québec: édition 1994*, Quebec, Govern del Quebec.
- DEL CAMPO, S. (dir) (1972) *Los Indicadores sociales a debate*, Madrid, Euramérica.
- FABÀ, A. (et al.) (2003), "Ofercat : indicadors sobre l'oferta de català a Santa Coloma de Gramanet" a *Revista de Llengua i Dret*, núm. 33, pàgs. 143-169.
- MUR, R. (1999), "Indicadors d'ús del català en la documentació local 1998" a *Llengua i Ús: revista tècnica de normalització lingüística*, núm. 16, pàgs. 37-45.
- PUJOL, M. (2001), "La Llengua catalana al Principat d'Andorra: situació actual i evolució 1995- 1999" a *Llengua i Ús: revista tècnica de normalització lingüística*, núm. 22, p. 66-70.
- ROMANÍ, J. M. (et al.) (1997), "Inuscat: un indicador de l'ús del català" a *Treballs de Sociolingüística Catalana*, núm. 13, pàgs. 15-23.
- RUSSET, B. M. (et al.) (1968) *Análisis comparado de indicadores sociales y políticos*, Madrid, Euramérica.
- SOLÉ, J. (2003) "El Sistema d'Indicadors Lingüístics (SIL): finalitat i característiques generals" a *Noves SL, estiu 2003*, disponible a <http://www6.gencat.net/llengcat/noves/hemeroteca/estiu03.htm>
- STRUBELL, M; SOLE, J.. (2000), "Un projecte d'indicadors lingüístics" a *Direcció General de Política Lingüística, Catalunya – Quebec: Legislació i polítiques lingüístiques*, Barcelona, Departament de Cultura, pàgs. 263- - 274.
- VILA, X. (2000), "Els censos lingüístics: un indicador de l'evolució del català" a *Direcció General de Política Lingüística, Catalunya – Quebec: Legislació i polítiques lingüístiques*, Barcelona, Departament de Cultura, pàgs. 233- - 262.